

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 138g/2022, nr. 157g/2022 și nr. 165g/2022

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din Codul vamal și din Legea nr. 1569
din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a
bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice

(declararea prin acțiune a mijloacelor de transport)

CHIȘINĂU
22 noiembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Sorina Munteanu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 5 septembrie și, respectiv, la 4 și 21 octombrie 2022,

Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarelor,
Deliberând la 22 noiembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepția de neconstituționalitate: a sintagmei „prin acțiune” din articolele 1 pct. 43, 174 alin. (1), 184¹ alin. (1) lit. e), alin. (3), (4) și (5) din Codul vamal, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000, și din articolele 2 lit. m), 5 alin. (2), 10 alin. (3) lit. e) și alin. (15) din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, ridicată de dl avocat Vitalie Carmanschi, în interesele dlui Alexandr Perlog, parte în dosarele contravenționale nr. 5r-199/2021, nr. 5r-618/2021 și nr. 5r-137/2021, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Sesizările privind excepția de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dnii judecători Andrei Guțu, Marcel Popescu și, respectiv, de către dna judecătoreasă Natalia Foma de la Judecătoria Bălți, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, atribuindu-i numărul 138g/2022.

A. Circumstanțele litigiilor principale

4. La 5 februarie 2020, dl Alexandr Perlog a recepționat trei decizii de aplicare a sancțiunilor contravenționale pentru faptul că a introdus pe teritoriul țării trei mijloace de transport, pe care le-a declarat prin acțiune și le-a plasat în regim de admitere temporară, încălcând termenul de admitere temporară stabilit de lege. În acest sens, prin deciziile în discuție a fost sancționat cu amenzi în cuantumuri diferite și cu obligarea scoaterii mijloacelor de transport de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

5. Dl Alexandr Perlog a contestat în mod separat deciziile de sancționare. În primul și în al treilea caz, Judecătoria Bălți a dispus încetarea procesului contravențional. Pe baza recursurilor depuse de partea adversă, instanța de

recurs a casat integral hotărârile primei instanțe și a dispus rejudecarea cauzelor în primă instanță, într-un alt complet de judecată. În cel de-al doilea caz, Judecătoria Bălți a respins contestația, iar ca urmare a formulării cererii de recurs, Curtea de Apel Bălți a dispus casarea hotărârii primei instanțe și rejudecarea cauzei într-un alt complet de judecată.

6. Pe parcursul rejudecării cauzelor, dl avocat Vitalie Carmanschi a ridicat, în interesele dlui Alexandr Perlog, trei excepții de neconstituționalitate a sintagmei „prin acțiune” din articolele 1 pct. 43, 174 alin. (1), 184¹ alin. (1) lit. e), alin. (3), (4) și (5) din Codul vamal și din articolele 2 lit. m), 5 alin. (2), 10 alin. (3) lit. e) și alin. (15) din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice.

7. Prin încheieri din date diferite, Judecătoria Bălți a admis ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională în vederea soluționării acestora.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

9. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 287

Încălcarea regulilor vamale

„[...]”

(8) Nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori prohibite introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal ori nereturnarea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori scoase cu obligația de a fi returnate în termenele stabilite în aceste obligații, ori nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii

se sancționează cu amendă de la 84 la 90 de unități convenționale, cu obligarea scoaterii de pe teritoriul vamal a mijloacelor de transport prohibite introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal.

[...]”

10. Prevederile relevante ale Codului vamal, adoptat prin Legea nr. 1149 din 20 iulie 2000, sunt următoarele:

Articolul 1

Noțiuni principale

„[...]”

43) declarare prin acțiune – formă de declarare expresă (vădită) a mijlocului de transport auto, care scutește persoana fizică de completarea unor acte vamale cu condiția prezentării organelor vamale amplasate în punctele de trecere a frontierei de stat a actelor de înmatriculare a mijlocului de transport auto (respectând condițiile prevăzute la art.10 alin.(3) din Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice), cu înregistrarea ulterioară a acestuia în sistemul informațional al Serviciului Vamal. În cazul aplicării formei de declarare **prin acțiune**, acte vamale nu se eliberează;

[...]”

Articolul 174 Formele declarării

„(1) Declararea se face în scris, verbal sau **prin acțiune**, prin mijloace electronice sau prin alte modalități prevăzute de legislație.

[...]”

Articolul 184¹ Declararea prin acțiune a mijloacelor de transport introduse pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice

„(1) Persoanele fizice rezidente și cele nerezidente au dreptul de a introduce pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, fără achitarea drepturilor de import, cu achitarea viniței, în scopuri personale, mijloace de transport clasificate la pozițiile tarifare 8702, 8703, 8704 (cu o greutate în sarcină maximă de maximum 5 t), 8711 și remorcile atașate la acestea (poziția tarifară 8716), indiferent de termenul lor de exploatare, doar în cazul în care vor fi declarate **prin acțiune** și plasate sub regim vamal de admitere temporară pe un termen de până la 180 de zile dintr-o perioadă de 12 luni consecutive, cu respectarea următoarelor condiții:

[...]

e) în cazul în care persoanelor fizice nerezidente li se acordă un alt regim de ședere pe teritoriul Republicii Moldova, documentele confirmative să fie prezentate organului vamal în vederea prelungirii termenului de aflare a mijlocului de transport declarat **prin acțiune**, informația respectivă fiind inclusă în Registrul de stat al transporturilor.

[...]

(3) Persoanele fizice rezidente și cele nerezidente care nu au scos de pe teritoriul vamal mijloacele de transport declarate **prin acțiune** nu au dreptul să introducă pe teritoriul Republicii Moldova alte mijloace de transport în condițiile alin.(1).

(4) Prin derogare de la alin.(1) lit. c), mijloacele de transport auto introduse pe teritoriul vamal de către persoanele fizice cu domiciliul în orice stat străin și care dețin permis de conducere emis în țara în care au domiciliu, declarate **prin acțiune**, se pot afla pe teritoriul vamal al Republicii Moldova pe un termen mai mare decât cel stabilit de prezentul articol.

Mijloacele de transport auto în cauză nu se pot afla pe teritoriul Republicii Moldova pe un termen ce depășește termenul de aflare a mijlocului de transport auto sub regim vamal de admitere temporară stabilit la art.69.

(5) Mijloacele de transport auto declarate **prin acțiune** pe teritoriul vamal pentru care a expirat termenul acordat conform prevederilor prezentului cod sînt identificate, reținute și aduse de către poliție, poliția de frontieră sau echipele mobile către cel mai apropiat birou vamal sau către organul vamal de frontieră, fapta fiind consemnată într-un proces-verbal.

[...].”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 1569 din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice sunt următoarele:

Articolul 2 Noțiuni principale

„[...]”

m) declarare **prin acțiune** – formă de declarare expresă (vădită) a mijlocului de transport auto, care scutește persoana fizică de completarea unor acte vamale cu condiția prezentării organelor vamale amplasate în punctele de trecere a frontierei de stat a actelor de înmatriculare a mijlocului de transport auto (respectând condițiile prevăzute la art.10 alin.(3), (5) și (14) din prezenta lege), cu înregistrarea ulterioară a acestuia în sistemul informațional al Serviciului Vamal. În cazul aplicării formei de declarare **prin acțiune**, acte vamale nu se eliberează;

[...].”

Articolul 5 Introducerea bunurilor pe teritoriul Republicii Moldova

„[...]”

(2) Persoanele fizice rezidente au dreptul de a introduce mărfuri pe teritoriul Republicii Moldova numai în conformitate cu regimurile vamale de import, de tranzit național și de admitere temporară – în cazul declarării **prin acțiune**.

[...].”

Articolul 10 Introducerea și scoaterea mijloacelor de transport auto

„[...]”

(3) Persoanele fizice rezidente și cele nerezidente, prin derogare de la prevederile art.20 al Codului vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, au dreptul de a introduce pe teritoriul Republicii Moldova mijloace de transport auto, clasificate la pozițiile tarifare 8702, 8703, 8704 (cu o greutate în sarcină maximă de maximum 5 t), 8711 și remorcile atașate la acestea (poziția tarifară 8716), indiferent de termenul de exploatare a acestora, doar în cazul în care vor fi declarate **prin acțiune** și plasate în regimul vamal de admitere temporară pe un termen de până la 180 de zile dintr-o perioadă de 12 luni consecutive, cu achitarea vinierei și cu respectarea următoarelor condiții:

[...]

e) în cazul în care persoanelor fizice nerezidente li se acordă un alt regim de ședere pe teritoriul Republicii Moldova, documentele confirmative se vor prezenta organului vamal în vederea prelungirii termenului de aflare a mijlocului de transport auto declarat **prin acțiune**, informația respectivă incluzându-se în Registrul de stat al transporturilor.

[...]

(15) Persoanele fizice, în cazul scoaterii de pe teritoriul Republicii Moldova a mijloacelor de transport auto ce dețin statutul de mărfuri autohtone, sînt obligate să le declare **prin acțiune**, aceste mijloace de transport auto fiind plasate pe un termen nelimitat sub regimul vamal export temporar. În cazul înstrăinării în alte state a mijlocului de transport auto, acesta urmează a fi scos de la evidența structurilor

teritoriale ale Agenției Servicii Publice, cu condiția perfectării actelor vamale corespunzătoare.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepțiilor de neconstituționalitate

12. Autorul excepțiilor susține că prin intermediul normelor contestate s-a instituit o modalitate suplimentară de declarare vamală – „prin acțiune”. Ea se aplică în procesul de plasare a mijloacelor de transport în regimul vamal de admitere temporară prin simpla traversare a teritoriului vamal, fără a încheia formalități scrise sau verbale, iar cetățeanul nu este informat cu privire la participarea sa la plasarea vehiculului în regimul vamal respectiv. Autorul sesizărilor consideră că sancțiunile administrative au fost aplicate din cauza modalității incerte de declarare a mijloacelor de transport introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

13. Prin urmare, autorul excepțiilor consideră că sintagma contestată nu este clară și previzibilă și creează confuzie și incertitudine pentru destinatarii normei. Astfel, persoana care conduce mijlocul de transport în asemenea situații ar putea să nu știe despre plasarea acestuia în regim de admitere temporară și despre consecințele legale ale acestor acțiuni.

14. În acest context, autorul sesizărilor îi solicită Curții să verifice constituționalitatea normelor contestate prin prisma articolului 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. Excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de avocatul reclamantului în cadrul unor procese pendinte la instanțele de drept comun. Excepțiile sunt formulate de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul vamal și din Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, ține de competența Curții Constituționale.

18. Obiectul sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate îl constituie sintagma „prin acțiune” din articolele 1 pct. 43, 174 alin. (1), 184¹ alin. (1) lit. e), alin. (3), (4) și (5) din Codul vamal și din articolele 2 lit. m), 5 alin. (2), 10 alin. (3) lit. e) și alin. (15) din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002.

19. Excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate în trei cauze contravenționale distincte care au ca obiect examinarea contestațiilor împotriva proceselor-verbale și deciziilor cu privire la comiterea

contravenției prevăzute de articolul 287 alin. (8) din Codul contravențional (a se vedea § 4 *supra*). Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzelor în care au fost ridicate excepțiile.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca o excepție de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului excepțiilor, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 5 din 18 ianuarie 2022, § 23; DCC nr. 17 din 15 februarie 2022, § 22).

21. Autorul excepțiilor a menționat că prevederile contestate contravin articolului 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] din Constituție.

22. Curtea observă că argumentul principal al autorului sesizărilor se referă la o pretinsă impredictibilitate a sintagmei „prin acțiune” din prevederile Codului vamal și ale Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice menționate la § 1 *supra*, care ar fi contrară articolului 23 din Constituție.

23. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că articolul 23 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Acesta poate fi invocat, în special, dacă se constată aplicabilitatea sa împreună cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea HCC nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 22; HCC nr. 15 din 28 aprilie 2021, § 20; DCC nr. 186 din 25 noiembrie 2021, § 20), iar în cazul excepției de neconstituționalitate, împreună cu un drept fundamental. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței în drepturile fundamentale, garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă exigențele articolului 23 din Constituție. Curtea reiterează că nu există o problemă de constituționalitate din perspectiva calității unei legi atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23; DCC nr. 61 din 11 iunie 2020, § 37; DCC nr. 110 din 29 septembrie 2020, § 22). Întrucât autorul sesizărilor nu a demonstrat incidența vreunui drept fundamental, Curtea reține că excepțiile de neconstituționalitate nu îndeplinesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „prin acțiune” din articolele 1 pct. 43, 174 alin. (1), 184¹ alin. (1) lit. e), alin. (3), (4) și (5) din Codul vamal și articolele 2 lit. m), 5 alin. (2), 10 alin. (3) lit. e) și alin. (15) din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, ridicată de dl avocat Vitalie Carmanschi, în interesele dlui Alexandr Perlog, parte în dosarele contravenționale nr. 5r-199/2021, nr. 5r-618/2021 și nr. 5r-137/2021, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRILOR NR. 138G/2022,
NR. 157G/2022 ȘI NR. 165G/2022

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 22 noiembrie 2022

DCC nr. 157

Dosarul nr. 138g/2022